

Gry i zabawy stymulujące rozwój, czyli co warto wiedzieć, by pomóc dziecku

ZNACZNIE STYMULACJI DLA PRAWIDŁOWEGO ROZWOJU DZIECKA

Stymulacja to proces wspierania i pobudzania postępu dziecka we wszystkich obszarach: fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym. Jest to celowy wysiłek, którego celem jest zapewnienie optymalnych warunków do rozwoju dziecka. Stymulacja może obejmować różnorodne działania, takie jak zabawy stymulacyjne, interakcje z opiekunami, edukacyjne gry i zadania, poznawanie otoczenia oraz aktywności, które promują zdrowie fizyczne i psychiczne dziecka. Poprzez stymulację, dzieci nabywają konkretne umiejętności, zdobywają nowe doświadczenia i osiągają kolejne etapy rozwoju zgodnie z ich potencjałem.

W JAKI SPOSÓB STYMULUJEMY ROZWÓJ DZIECKA

Stymulowanie rozwoju dziecka można osiągnąć poprzez różnorodne działania, w tym:

1. Zabawy i interakcje: regularnie angażuj się w zabawy stymulacyjne, które wspierają różnorodne obszary rozwoju dziecka, takie jak zabawy sensoryczne, manipulacyjne, ruchowe, symboliczne i społeczne.
 2. Czytanie: czytaj dziecku regularnie książki, nawet już od najmłodszych lat. Czytanie wspiera rozwój językowy, wyobraźnię, koncentrację i zdolności poznawcze.
 3. Wyprawy i eksploracja: zapewnij dziecku możliwość eksploracji różnych środowisk i doświadczeń, zarówno w domu, jak i na zewnątrz. To pomaga w rozwijaniu ciekawości i wzmacnianiu umiejętności poznawczych.
 4. Pobudzanie ciekawości: zachęcaj dziecko do zadawania pytań, eksperymentowania i odkrywania. Odpowiadaj na jego pytania w sposób dostosowany do aktualnego poziomu rozwoju, a także zachęcaj do wspólnego poszukiwania odpowiedzi.
 5. Pozytywna interakcja: zapewnij dziecku wsparcie emocjonalne i pozytywną interakcję. Bądź obecny/a i zainteresowany/a jego działaniami oraz motywuj do efektywnej pracy i wysiłku.
 6. Modelowanie zachowań: bądź dobrym wzorem dla dziecka poprzez pokazywanie pożądanых zachowań i wartości. Dzieci często uczą się poprzez obserwację i naśladowanie dorosłych.
- Poprzez regularne stosowanie wyżej wymienionych strategii, można skutecznie stymulować rozwój dziecka we wszystkich jego obszarach.

Zestaw zabaw usprawniających poszczególne obszary funkcjonowania - wskazówki dla rodziców do pracy z dziećmi w domu.

Warto pamiętać, iż zabawy stymulacyjne są kluczowe dla rozwoju dziecka, ponieważ pomagają w rozwijaniu umiejętności fizycznych, emocjonalnych, społecznych i poznawczych. Istnieje wiele rodzajów zabaw stymulacyjnych, w tym:

1. Zabawy manipulacyjne: zabawy, które angażują ręce i palce dziecka, takie jak układanie klocków, rysowanie, malowanie, czy lepienie z plasteliny.

Przykłady:

- usprawnianie dłoni (krążenie dłońmi, machanie, klaskanie, naśladowanie np. gry na skrzypcach, na cymbałkach, na trąbce, układanie dłoni np. w kulę, w dziób, w kwiat),
- usprawnianie palców (naśladowanie pisania na klawiaturze, gry na organach, padających kropli deszczu, składanie i rozkładanie palców),
- lepienie z plasteliny różnych kształtów (np. wałków, kulek, rogalików, wylepianie liter po wzorze),
- malowanie palcem,
- zamalowywanie kartek farbami (z góry na dół, od lewej do prawej strony),
- pogrubianie konturów, kalkowanie,
- odrysowywanie własnej dłoni, płaskich przedmiotów,
- układanie i naklejanie na kartkę wzorów z papieru, materiałów,
- wyklejanie konturów kuleczkami zwiniętymi z bibuły,
- rysowanie równocześnie obiema rękami, - łączenie kropek obrazujących różne wzory,

2. Zabawy ruchowe: zabawy, które angażują ruch ciała dziecka, takie jak bieganie, skakanie, wspinanie się, czy zabawy na placach zabaw.

Przykłady:

- bieganie, chodzenie wzdłuż wyznaczonej linii,
- wchodzenie i schodzenie po schodach,
- podskoki obunóż, stanie na jednej nodze,
- zabawy na placach zabaw: wchodzenie po drabinkach, pokonywanie przeszkód,
- rzucanie i łapanie piłki, przekładanie i przerzucanie piłki z jednej ręki do drugiej,
- rzucanie piłki do celu,
- zabawy taneczne.

3. Zabawy społeczno-emocjonalne: zabawy, które angażują interakcję z innymi dziećmi lub dorosłymi.

Przykłady:

- życzliwy i przyjazny stosunek do dziecka,
- chwalenie za wykonywane prace, działania,
- rozpoznawanie potrzeb dziecka i ich zaspokajanie,
- tłumaczenie norm i zasad obowiązujących w życiu społecznym,
- ustalenie i egzekwowanie przyjętych norm i zasad,
- właściwa reakcja na złość, smutek i inne trudne emocje dziecka,
- umożliwianie i zachęcanie do kontaktów z rówieśnikami, stwarzanie warunków do zabawy.

4. Zabawy poznawcze: zabawy, które angażują myślenie i rozwiązywanie problemów, takie jak układanie puzzli, czy gry logiczne.

Przykłady:

- zachęcanie dziecka do wspólnego wykonywania codziennych czynności,
- rozmawianie z dzieckiem podczas każdej wspólnej czynności: ubierania, jedzenia, spaceru, zabawy, oglądania telewizji, wyjazdu do rodziny, wyjścia po zakupy, sprzątanía mieszkania, czynności w ogrodzie, czynności w kuchni (zadawanie pytań co trzeba zrobić żeby... np. upiec ciasto, zrobić kanapkę),

- zadawanie dziecku prostych pytań prowokujących do mówienia, wyrażania własnych myśli (nigdy nie odpowiadaj za dziecko, daj mu szansę, aby się zastanowiło i odpowiedziało),
- dostarczanie informacji na temat rodziny, miejsca zamieszkania,
- zaznajamianie z najbliższym otoczeniem,
- czytanie dziecku książek, prowadzenie rozmów dotyczących ich treści, stosowanie pytań o postaci, fakty, sytuacje, rozwiązywanie zagadek,
- opowiadanie historyjek obrazkowych,
- zabawy wymagające dłuższego skupienia uwagi np. : rysowanie, wycinanie, wylepianie, budowanie wg wzoru,
- rozwiązywanie rebusów, krzyżówek,
- rozpoznawanie przedmiotów przez dotyk i rysowanie przedmiotu z pamięci,
- gry planszowe.

5. Ćwiczenia usprawniające funkcje słuchowe.

Przykłady:

- rozróżnianie dźwięków np.: uderzanie łyżką o łyżkę, przelewanie wody, zgniatanie papieru, - rozpoznawanie osób po głosie,
- różnicowanie dźwięków dochodzących z otoczenia,
- słuchanie i śpiewanie piosenek,
- słuchanie bajek, wierszy, opowiadań czytanych przez rodziców,
- nauka krótkich rymowanek, - wskazywanie obrazków rozpoczynających się daną głoską np. „d” – „dom” - grupowanie nazw przedmiotów na obrazkach na tę samą głoskę (np. bałwan, buda, bocian),
- odgadywanie głosek na początku wyrazu i szukanie wyrazów na tę samą głoskę,
- dzielenie wyrazów na sylaby (z klaskaniem),
- odgadywanie głosek na początku wyrazu, w środku i na końcu.

6. Ćwiczenia rozwijające funkcje wzrokowe.

Przykłady:

- oglądanie obrazków, odnajdywanie wskazanych elementów (np.: pokaż gdzie jest....),
- odnajdywanie podobieństw i wskazywanie różnic w obrazkach,
- układanie elementów wg wzoru,
- układanie pociętych obrazków, puzzli, klocków,
- dobieranie elementów do całości obrazka,
- składanie obrazka pociętego na części (np. pocztówki),
- układanie elementów (np. klocków) wg wzoru, - klasyfikowanie przedmiotów według kształtu, ilości, koloru, - kalkowanie, rysowanie po śladzie, - rysowanie wg wzoru - gra w „memory”.

WAŻNE!

Dobrze zbalansowane i różnorodne zabawy stymulacyjne sprzyjają wszechstronnemu rozwojowi dziecka.

pedagog PPPP w Tarnowie, filia w Wojniczu

Bibliografia

Red. B. Kozielska, Poznać świat wszystkimi zmysłami, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2005,
Red. W.J. Pileccy, Stymulacja psychoruchowego rozwoju dzieci o obniżonej sprawności umysłowej,
Wydawnictwo Naukowe WSP Kraków 1996.